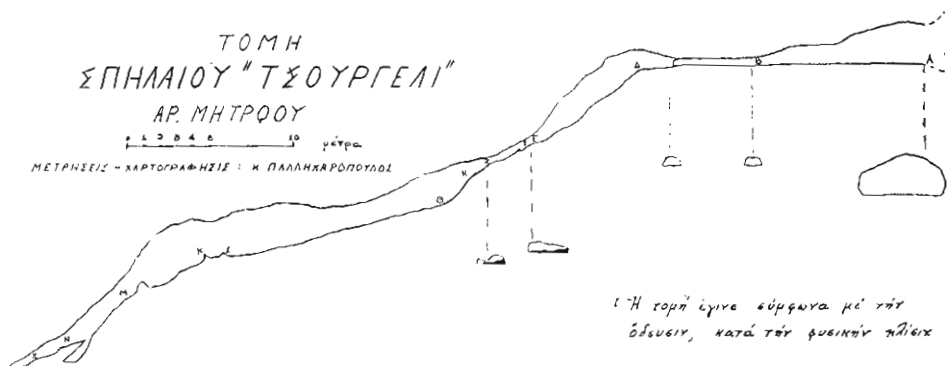

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΣΟΥΡΓΕΛΙ Άριθ. Μητρ. Ε.Σ.Ε. 341

Ο πρώτος πού αναφέρει το σπήλαιο αυτό είναι ο «Πεζοπόρος», στο «ΕΜΠΡΟΣ» τῆς 25.9.1922, και δίνει μαζί και μιὰ ἀτελή και σὲ πολλὰ σημεῖα λαθεμένη περιγραφή του.

Ἐξερευνήσεις και πρώτη χαρτογράφησης ἔγινε τὴν ἀνοιξη τοῦ 1965 ἀπὸ τοὺς ἀνιχνευτὲς προσκόπους μέλη τῆς Ε.Σ.Ε. Κ. Παλληκαρόπουλο, Γ. Ἀνδρικίδη και Φ. Παταδημητρίου με ἐπικεφαλῆς τὸν γράφοντα. Ἡ χαρτογράφησης ἔγινε ἀπὸ τὸ Κ. Παλληκαρόπουλο.

Τὸ σπήλαιο βρίσκεται στὸν ἔκτο κολπίσκο ἀριστερά, γι' αὐτὸν πού κοιτᾶ τὴ θάλασσα, τῆς Κακιᾶς Θάλασσας τῆς Κερατέας Ἀττικῆς. Τὸ μονοπάτι πού ἀκολουθήσαμε ἀρχίζει ἀπ' τὴν Κακιὰ Θάλασσα και πηγαίνει πρὸς τὸ βοριά, ἀκολουθώντας τὴν ἀπόκλιμη παραλία σὲ ἀρκετὸ ὕψος ἀπ' τὴ θάλασσα. Ὁ κολπίσκος ὅπου βρίσκεται τὸ σπήλαιο ἔχει στὴ μέση του ἓνα σκόπελο. Σὲ ἀπόσταση ἀπ' τὴν ἀκτὴ

ὡς 300 — 400 μ. και σ' ἓνα ὑψόμετρο περίπου 50 μ. ἀνοίγεται τὸ σπήλαιο.

Τὸ ἔδαφος ὀλόγουρα εἶναι ἀγόνιο, πρὸς τὸ βόρεια ὑπάρχουν βράχοι ἀπότομοι, ἐνῶ κατὰ τὰ νότια ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ μονοπάτι, τὸ ἔδαφος εἶναι σχετικὰ ὀμαλό, τὸ ἀκρότατο σημεῖο τοῦ Μαυροβουνίου λέγεται «Τσουργέλι» και πάνω του βρίσκεται τὸ σπήλαιο.

Σπηλαιογραφία

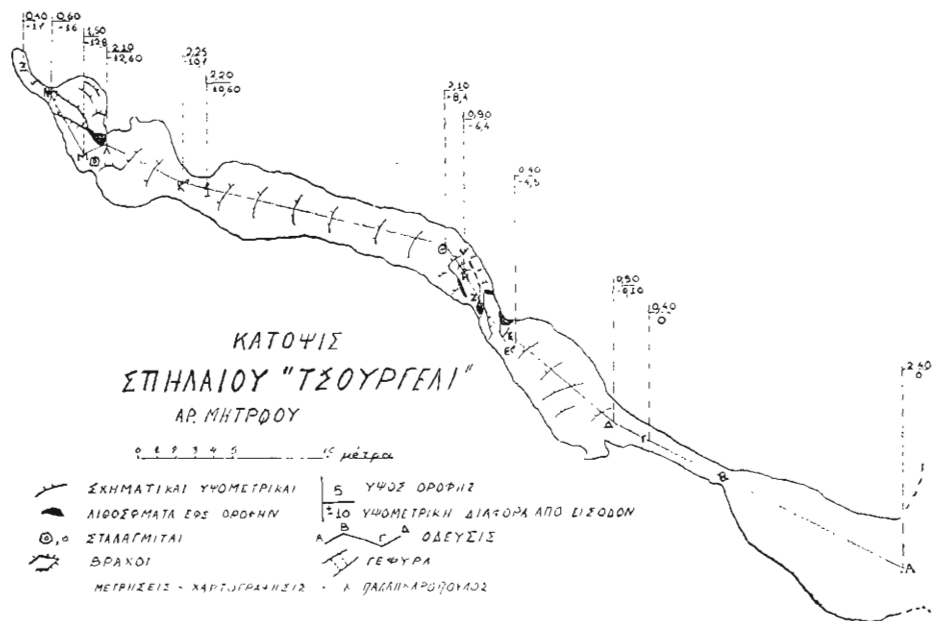
Τὸ κοίλωμα τοῦ σπηλαίου μοιάζει με κόκκινη ἀχυβάδα πού βλέπει στὴν Ἀνατολή. Τὸ σπήλαιο μοιάζει με μιὰ κατηγορική σήραγγα και χωρίζεται σὲ τρία βασικὰ διαμερίσματα.

Τὸ πρῶτο διαμέρισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν εἴσοδο (ΑΒΓΔ) και ὅσο προχωρεῖ μέσα ἡ δροφή χαμηλώνει συνεχῶς, ὡς πού φτάνει τὰ 40 ἑκατοστὰ (Β), ἐδῶ ἀρχίζει ἓνας διάδρομος μήκους 6,70 μ., πλάτους 1 μ. και ὕψους 0,40 μ. Τὸ τμήμα ΒΓΔ τὸ περῶμε συρτά.

Τὸ δεύτερο διαμέρισμα ΔΕΖΗ εἶναι ἀπὸ τὸ Δ ἔχει κατηγορικό ἔδαφος, ἐνῶ ἡ σήραγγα διευρύνεται και γίνεται ἓνας διάδρομος 8 μ. μήκος, πλάτος 2,5—4 μ. και ὕψος 1,5—2 μ.

Τὸ σημεῖο Ε ἡ ὄροφὴ χαμηλώνει πάλι στὰ 0,40 μ. Ἡ χαμηλὴ ὄροφὴ, οἱ βράχοι κ' οἱ σταλακτιτὲς κάνουν τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ Ε ὡς τὸ Ζ πολὺ κοπιαστικόν. Ἡ κατάστασις γίνεται κάπως καλύτερη ἀπὸ τὸ Ζ εἰς τὸ Η, ὅπου τὸ πλάτος γίνεται 0,90 μ.

Στὸ τρίτον διαμερίσμα (ΗΑ) τὸ ἕδαφος ἔχει κλίση μικρότερη ἀπ' τὰ προηγούμενα διαμερίσματα, διαστάσεις μεγαλύτερες, μήκος 22,5 μ., μέσο πλάτος 3 μ. καὶ ὕψος 1,5—3 μ. Τὸ μόνο ἰδιαιτερό γνωρίσμα στὸ διαμερίσμα αὐτὸ

εἶναι ἡ μεγάλη κατηγορία ΗΘ πὸν τὴν κατεβαίνουμε γλυστρώντας.

Ἀπὸ τὸ Α ἕως τὸ Ε τὸ ἕδαφος κατεβαίνει καὶ ἡ ὄροφὴ χαμηλώνει. Περὼντας ἢ ἀπὸ πάνω ἢ ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἕναν ὀριζόντιο καὶ στηριγμένον στὶς ἄκρες του βράχο φτάνουμε σὲ μικρὸ χωρὸ 1,5 × 3 μ.

Ἡ προεκβολὴ ΝΕ σημειώνει τὸ τέλος τοῦ σπηλαίου. Στὸ Ε ἔχομε καὶ τὸ μέγιστο βάθος τοῦ σπηλαίου πὸν εἶναι 17 μ.

Τὰ τοιχώματα εἶναι κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τους σκεπασμένα μὲ σταλακτιτικὴ ὕλη. Σταλακτιτικὸς διάκοσμος ὑπάρχει μόνον εἰς τὸ τμήμα ΚΛΜ. Σταγονορροὴ στὰ τελευταῖα τμήματα πολὺ λίγη. Ἀερισμὸς πολὺ κακός. Θερμοκρασία ἔξω 17° τὴν ἡμέρα τῆς ἐξερευνησέως (Ἰουνίος). Συναντήσαμε ἐλάχιστες νυκτερίδες.

Μῆκος συνολικόν: 60,95 μ. Ὑψος μέγιστο: 3 μ. (μεταξὺ Κ καὶ Μ), ὕψος ἐλάχιστο: 0,40 μ. (στὸ ΒΓ καὶ ΕΖ), πλάτος μέγιστο: 5 μ. (στὸ ΑΒ), πλάτος ἐλάχιστο: 1 μ. (στὸ ΒΓ), βάθος μέγιστο: 17 μ., κλίση μέγιστη: 51°.

ΤΖ. ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ